

13. Beleidsregel lozing verhard oppervlak

Kader

Keur

Op grond van artikel 3.7 is het verboden zonder vergunning van het bestuur hemelwater afkomstig van nieuw verhard oppervlak versneld tot afvoer te laten komen en te lozen.

Begripsbepaling

In deze beleidsregel wordt verstaan onder:

- alternatieve waterberging: het op andere wijze dan door middel van natte berging (open water) en/of droge berging, welke onderdeel uitmaken van het waterhuishoudkundig systeem, bergen van (regen)wateroverschotten. Bij voorbeeld door middel van infiltratievoorzieningen;

- lozingspunt: het punt waar een uitstroomvoorziening is gesitueerd;

- oeverlijn: de scheidingslijn tussen water en land;

- peilgebied: een geografisch afgebakend gebied waar één en het zelfde waterpeil wordt nagestreefd;

- verhard oppervlak: het deel van het aardoppervlak dat is afgedekt met niet of nauwelijks waterdoorlatende materialen of voorwerpen;

- waterneutraal bouwen: bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij het verhard oppervlak toeneemt en/of waarbij het waterbergend vermogen afneemt moeten maatregelen worden getroffen om de negatieve effecten (grotere aan- en afvoer van water) te voorkomen. Uitgangspunt is dat dit plaatsvindt in het plangebied en in het betreffende peilvak. Uitgangspunt is de maatgevende situatie.

- maatgevende situatie: is de situatie waarbij sprake is van extreme neerslag-afvoersituatie met een kans op voorkomen van eens per 10 jaar of minder.

Toepassingsgebied

Deze beleidsregel is van toepassing in het gehele beheersgebied van het waterschap en geldt zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Doel van het beleid is om effecten van nieuwe stedelijke uitbreidingen te neutraliseren. Om te voorkomen dat individuele bewoners voor kleine voorzieningen zoals serres, tuinschuurts of enkele woningen, moeten compenseren, is een ondergrens ingesteld. De minimale oppervlakte waarvoor deze beleidsregel geldt, bedraagt binnen de bebouwde kom 500 m² nieuw verhard oppervlak waarvan het hemelwater direct of indirect op het oppervlaktewater wordt geloosd en buiten de bebouwde kom 1000 m² nieuw verhard oppervlak (zie Besluit algemene regels keur HDSR 2009, algemene regel 14).

Raakvlakken met ander beleid

Beleidsregel 12: demping en vergroting van oppervlaktewaterlichamen.

Doel van het beleid

Het doel van het beleid is het beperken van de versnelde lozing van hemelwater als gevolg van grootschalige uitbreiding van het verhard oppervlak in het beheersgebied, waardoor anders te grote peilstijgingen in het oppervlaktewatersysteem zouden ontstaan, met eventuele wateroverlast.

Motivering van het beleid

Regenwater dat op een onverharde bodem valt, infiltreert voor een belangrijk deel in de bodem. Een deel van het water verdampt en een deel wordt toegevoegd aan het grondwater (wegzijging), terwijl een ander deel ondergronds afstroomt naar het oppervlaktewater of elders aan de oppervlakte komt (kwel). Slechts een beperkt deel stroomt bovengronds af naar het oppervlaktewater. De mate waarin het water kan infiltreren, verschilt per bodemtype. Zandgrond kent een hoge infiltratie-intensiteit, terwijl klei- of veengrond maar een beperkte hoeveelheid extra water kan bergen.

In verhard gebied vindt nauwelijks of geen infiltratie in de bodem plaats. Vrijwel al het water stroomt direct af naar het oppervlaktewatersysteem en/of naar het rioleringsstelsel. Dit betekent dat bij een flinke regenbui het oppervlaktewatersysteem een grote piek in de afvoer moet opvangen. Bij de nieuwbouw van stedelijk gebied, de verdichting van bestaand gebied, de aanleg van kassen of wegen is sprake van het verharden van gebieden waarvoor voordien water in de bodem kon infiltreren. De toename van verhard gebied betekent een geringere infiltratiecapaciteit naar de bodem en als gevolg daarvan een toename van periodieke belastingen van het oppervlaktewatersysteem.

Zoals verwoord in het Nationaal Waterplan en het Waterbeleid 21e eeuw mogen problemen niet worden afgewenteld op de omgeving (waterneutraal bouwen). Dit betekent onder meer dat regenwater niet zo snel als mogelijk mag worden afgevoerd, maar dat eerst de mogelijkheden voor vasthouden en bergen in de bodem en in open water moeten worden benut. Het beleid van het waterschap houdt in dat de initiatiefnemer afdoende compenserende maatregelen moet nemen, zodat het oppervlaktewatersysteem na de realisering van de verharding niet zwaarder wordt belast dan voordien.

Het waterschap heeft een rekenmodel ontwikkeld om de wateropgave als gevolg van klimaatontwikkelingen in beeld te brengen. Op basis van nieuwe berekeningen met dit model is voor het hele beheersgebied van het waterschap een inschatting gemaakt van de benodigde waterberging. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen verschillende bodemtypen, zoals klei, veen en zand. Uitgangspunten waren de afvoernorm van 1,5 liter per seconde per hectare en een maximale peilstijging van 30 cm voor zand, 20 cm voor klei en 15 cm voor veen en een maatgevende neerslagsituatie met een herhalingsstijd van eens in de 10 jaar. De percentages compensatie blijken tussen 12% en 28% te liggen.

Met het oog op het bieden van rechtszekerheid en uniformiteit is ervoor gekozen om, hoewel er feitelijk variatie binnen het beheersgebied is, in de beleidsregels als richtlijn een percentage van 15% aan te houden.

Wanneer een initiatiefnemer door middel van een maatwerkberekening in het kader van een watertoetsproces of ander planproces bij de vergunningaanvraag aantoont dat een lager percentage volstaat, kan van de 15%-norm worden afgeweken. Dit dient altijd in overleg met het waterschap te gebeuren en expliciet te worden gemotiveerd.

Uitbreiding van verhard oppervlak moet, vanuit hydrologische optiek gezien, waterbalansneutraal plaatsvinden. Indien dit niet kan door infiltratie in de bodem, kan dat door nieuwe bergingscapaciteit aan te leggen die de extra afvoer van het nieuwe verharde oppervlak als het ware neutraliseert dan wel de piekafvoer opvangt. De aanvrager (veroorzakerprincipe) moet zelf bij de vergunningaanvraag aangeven hoe en welke voorzieningen getroffen zullen worden om de lozing terug te brengen tot de maatgevende afvoer. Daarvoor moet een beheerplan te worden overlegd. Indien dat niet mogelijk is zijn de volgende maatregelen (in volgorde van belangrijkheid) mogelijk:

- a.
compenseren direct bij het lozingspunt; indien niet mogelijk gemotiveerd uitwijken naar b;
- b.
compenseren in het zelfde peilgebied; indien niet mogelijk, gemotiveerd uitwijken naar c;
- c.
compenseren in aangrenzend benedenstrooms peilgebied (met lager peil dus); indien niet mogelijk, gemotiveerd uitwijken naar d;
- d.
compenseren in aangrenzend bovenstrooms peilgebied (met hoger peil); indien niet mogelijk, gemotiveerd uitwijken naar e;
- e.
compenseren in het zelfde bemalingsgebied.

Het waterschap kan tijdens een watertoetsproces, of in het vooroverleg van de vergunningaanvraag, adviseren bij het maken van keuzes.

De maatgevende landelijke afvoer voor het lozen van hemelwater is vastgesteld op 1,5 liter per seconde per hectare (l/s/ha). Bij een halfverhard oppervlak kan de berging teruggebracht worden afhankelijk van de aard van de verharding. Deze situaties zullen afzonderlijk moeten worden berekend.

Verwijzing naar een aanwezige algemene regel die ook van toepassing is voor dit thema

Algemene regel 14: Versnelde afvoer en lozing verhard oppervlak.

Toetsingscriteria

1. Vergunning wordt verleend indien aantoonbaar een door het waterschap geaccepteerde vorm van berging of vertraging van de afvoer plaatsvindt, bijvoorbeeld door het realiseren van een wadi (greppel) of een ondergrondse infiltratievoorziening. Er moet met een maatwerkberekening worden aangetoond dat de voorgestelde voorziening de versnelde afvoer volledig bergt of voldoende vertraagt. Er dient een beheerplan te worden overlegd en worden nageleefd om de functie te garanderen.

2. Als de maatwerkberekening als bedoeld in punt 1 niet mogelijk is, wordt de vergunning uitsluitend verleend indien het te verhard oppervlak wordt gecompenseerd door het graven van extra open water, zo dicht mogelijk bij de lozingslocatie. De hoeveelheid extra open water voor compensatie wordt in punt 9 verder gespecificeerd. Voor compenseren gelden de volgende richtlijnen:

- a.
compenseren direct bij het lozingspunt, met motivering uitwijken naar b:
- b.
compenseren in het zelfde peilgebied; met motivering uitwijken naar c:
- c.
compenseren in aangrenzend benedenstrooms peilgebied (met lager peil dus); met motivering uitwijken naar d:
- d.
compenseren in aangrenzend bovenstrooms peilgebied (met hoger peil); met motivering uitwijken naar e:
- e.
compenseren in het zelfde bemalingsgebied

3. De hoeveelheid extra open water voor compensatie wordt in punt 9 verder gespecificeerd.

4. Bij compensatie op een ander punt dan bij het lozingspunt moet dan door middel van een hydraulische berekening worden aangetoond dat het watergangensysteem tussen het lozingspunt van de het plangebied en de gerealiseerde compensatie een dusdanige capaciteit heeft dat door de lozing niet meer

dan de maximaal toelaatbare peilstijging, opstuwing of een stroomsnelheid van meer dan 0,3 m/s kan ontstaan.

5. Compenserend wateroppervlak staat in open verbinding met omliggende waterpartijen.

6. Compensatie in de vorm van plas/dras-oeveren wordt alleen geaccepteerd wanneer deze voldoen aan punten 2 en 9 en wanneer regelmatig onderhoud gegarandeerd is om verlanden te voorkomen.

7. Realisatie van compensatie dient te geschieden vóórdat de verharding is aangelegd.

8. Vergunning wordt verleend zonder compensatie voor het realiseren van de in de agrarisch sector gangbare koe- en kavelpaden (hieronder vallen niet de verharde inrit en erfverharding).

9. Voor het bepalen van de in punt 2 vereiste hoeveelheid compensatie extra open water per m² te verharden oppervlak wordt de volgende tabel toegepast:

Tabel vereiste hoeveelheid compensatie open water per te verharden oppervlak grond.

<i>Oppervlakte aanleg extra verhard oppervlak</i>	<i>Minimaal benodigd oppervlak extra open water uitgedrukt als percentage van het aan te leggen extra verhard oppervlak</i>
500 m ² < oppervlak < 10.000 m ² (stedelijk gebied)	15%
1000 m ² < oppervlak < 10.000 m ² (overig gebied)	15%
Oppervlak > 10.000 m ²	Maatwerkberekening

10. Als het te verharden oppervlak weliswaar kleiner is dan 500 m², respectievelijk 1000 m², maar deel uitmaakt van een groter geheel, bijvoorbeeld een planologisch bepaalde mogelijkheid, zou er van latere aanbouw of uitbreiding een cumulatief effect kunnen uitgaan. In deze gevallen hoeft een eerste uitbreiding kleiner dan 500 m², respectievelijk 1000 m² niet worden gecompenseerd. Bij een volgende verharding waarbij het totaal verhard oppervlak meer dan 500 m², respectievelijk 1000 m² gaat bedragen, moet de volledige toegenomen verharding worden gecompenseerd.

11. Indien het nieuw aan te leggen verhard oppervlak meer dan 10.000 m² bedraagt, moeten afspraken worden gemaakt met het waterschap over de maatwerkberekening van de noodzakelijke compensatie.